

PÆDOFILI – DEN ULYKKELIGE PERVERSION

Bo Møhl

Pædofili betyder seksuel tiltrækning og måske kærlighed til børn. Igennem historien har seksuelle forhold mellem børn og voksne i perioder været en del af den etablerede kultur, men specielt i de senere år er det blevet kraftigt fordømt. Artiklen gennemgår diagnosen og konkluderer at pædofili er mange forskellige ting. Vores viden om pædofili som perversion stammer overvejende fra psykoanalytiske kilder. Et tilbagevendende tema i disse teorier er, at den pædofile med sin seksuelle tiltrækning og kærlighed giver barnet det, han selv har savnet som barn. Barndommens passive rolle vendes således til aktiv hos den voksne pædofile.

Indledning

Pædofili kommer af det græske ord *paidos* der betyder barn og *philia* der betyder kærlighed. Den pædofile er således karakteriseret ved seksuel tiltrækning og måske forelskelse i børn. Termen pædofili stammer fra Krafft-Ebing der i *Psychopathia Sexualis* fra 1886 lavede en omfattende kategorisering af de seksuelle afvigelser: »*There are cases in which the sexually needed subject is drawn to children not in consequence of degenerated morality or physical impotence, but rather by a morbid disposition, a psychosexual perversion, which may at present be named pedophilia erotica.*« (Krafft-Ebing, 1886)

Seksuelle relationer mellem børn og voksne har formentlig altid eksisteret, og i visse sammenhænge har det ikke blot været tolereret, men lige frem normalt eller ønskværdigt. F.eks. blev den homoseksuelle kontakt imellem en voksen mand (erastes) og en yngling (eromenos) i det gamle Grækenland tillagt en positiv betydning for drengens fysiske og psykiske udvikling. Man antog, at den voksne overførte manddomskraft (arete) til den unge via den homoseksuelle aktivitet. Pæderasti, som det er blevet kaldt, indgik således som en integreret del af kulturen. Psykoanalytikeren Thorkil Vanggaard skriver, at voksne mænd og drenges gensidige seksu-

elle tiltrækning også i vor kultur er noget almindeligt forekommende, men undertrykt: »Mellem mænd og drenge (...) findes der følelsesforhold af en farve og intensitet, som nøjere betragtet naturligt må kaldes seksuelle, selvom det genitale kun ligger hinsides forholdet og udenfor parternes bevidsthed.« Han skriver videre, at »fra slutningen af det 18. og begyndelsen af det 19. århundrede (...) findes et utal af intense, følelsesprægede kærlighedsforhold mellem mænd, beskrevet og digterisk og historisk overleveret. I disse forhold blev der givet åbent udtryk for hede følelser; kys og omfavnelser er ofte blevet udvekslet. Venskabsforhold og lærer-elev forhold havde en betydningsfuldhed og omgaves af respekt på en måde, man idag næppe helt forstår.« (Vanggaard 1969, cit. fra Hertoft, 1987).

Bullough (1990) påpeger, at fordømmelse og undertrykkelse af seksuelle forhold mellem voksne og børn, som er karakteristisk for vort århundrede, i det store perspektiv er noget nyt. Han nævner en række eksempler på berømte historiske figurer, som har haft seksuel eller seksuelt betonedede forhold til præpubertetsbørn. Sankt Augustin (350-439) har haft et samliv med en ganske ung pige (et barn), som han havde fået i sin varetægt. Profeten Muhammed (570-632) skulle efter sin første kones død have forelsket sig i en 7 årig pige, som han senere blev gift med. Gandhi (1869-1948) skal have haft talrige forhold til præpubertetspiger. Bullough antyder endvidere, at bl.a. Goethe og Byron var seksuelt tiltrukket af børn og ganske unge.

Her i landet har vi i århundreder haft enten et kirkeligt eller et juridisk forbud imod seksuelt samkvem mellem voksne og børn. F.eks. fremgår det af Danske Lov af 1683, at seksuelle overgreb og herunder seksuelle forhold mellem forældre og børn blev straffet meget hårdt. Beskyttelsen af børn imod (for voldsom) fysisk vold fra voksnes side går helt tilbage til den tidligst nedskrevne lovgivning i tolvhundrede tallet. Her blev seksuelt misbrug/overgreb ikke nævnt, men ifølge Nielsen (1991) var det seksuelle et kirkeligt anliggende. Det var kirken, der formulerede forbud imod seksuelt misbrug af børn.

Til trods for at man har kunnet finde såvel kirkelige, som juridiske og medicinske anfægtelser imod seksuelle forhold imellem voksne og børn, er det først i dette århundrede – »barnets århundrede« – at seksuelle overgreb mod børn for alvor er blevet tematiseret. McConaghy (1998) anfører, at »... one of the most striking changes in community attitudes in this century has concerned pedophilia«.

Fra omkring 1980 har man i såvel faglitteraturen som i medierne kunnet se en stigende opmærksomhed på seksuelt misbrug af børn i familien (incest), og fra omkring 1990 er fokus blevet rettet imod seksuelle overgreb mod børn foretaget andre steder (f.eks. i daginstitutioner). Nogle meget omtalte sager var med til at stimulere interessen for seksuelt misbrug af børn. Roum-sagen fra 1990, hvor familiemedlemmer og naboer blev anklaget og dømt for seksuelle overgreb imod to børn, skabte en op-

hedet diskussion om børns troværdighed og påvirkelighed af psykoterapeuter. Senere i halvfemserne blev den såkaldte *Jønsson*-sag genstand for diskussion. Her handlede det om en pædofil ring, hvor medlemmerne skulle have gennemført et årelangt, omfattende misbrug af en »slavedring«. Også her endte sagen med domfældelse og fængsling.

I 1997 blev en ansat i daginstitutionen *Vadstrupgård* anholdt p.g.a. mistanke om seksuelle overgreb mod flere af institutionens børn. Specielt denne sag har haft meget medieopmærksomhed og skabt meget furor i pædagogiske kredse. Det har været diskuteret, hvorvidt man skulle lave et register over pædagoger, der har misbrugt børn, ligesom ansættelsesproceduren er blevet skærpet i mange kommuner. Endvidere har man flere steder indført regler om, at mandlige pædagoger ikke må være alene med børnene etc. Det ligger i luften, at mandlige pædagoger er under latent mistanke for seksuelle overgreb, og atmosfæren i såvel de pædagogiske miljøer som i medierne nærmer sig det hysteriske.

Den voldsomme fordømmelse af pædofili hænger utvivlsomt sammen med den basale antagelse, at barnet er et *offer* for den *voksnes* krænkelse. Forholdet mellem voksne og børn vil aldrig nogen sinde kunne blive ligeværdigt, og selvom barnet tilsyneladende »selv vil«, så sker det på andre vilkår, end det der styrer den voksne. Børn vil aldrig kunne give »*informed consent*«.

Netop denne ulighed i forudsætninger og interesse hos børn og voksne betyder, at der uundgåeligt ligger et krænkelses-aspekt i den pædofile handling. Dette strider stærkt imod den demokratisering der ellers er sket af seksuelle relationer siden 1960'erne. Giddens begreb om »*the pure relationship*« (Giddens, 1992), hvor han understreger det demokratiske aspekt i det moderne parforhold står i skærende kontrast til seksuelle relationer, hvor der er involveret overgreb eller tvang. Dette gælder f.eks. voldtægt, seksuel chikane og ikke mindst seksuelle forhold mellem voksne og børn. Netop p.g.a. den ulige relation i pædofile forhold krænkes vores demokratiske grundforestillinger, hvilket er grunden til at fordømmelsen er så stærk. Den pædofile kommer til at stå som projektionsskærm for al den angst, aggression og fordømmelse, der knytter sig til seksuelle krænkelse.

Diagnose

I ICD 10 defineres pædofili som »seksuel forkærlighed for børn, ofte i sen barnealder eller tidlig pubertet.«, men i DSM IV fra 1994 er diagnosen lidt mere differentieret:

Diagnostic criteria for Pedophilia

A. Over a period of at least 6 months, recurrent, intense, sexually arousing fantasies, sexual urges, or behaviors involving sexual activity with a prepubescent child or children (generally age 13 years or younger).

B. The fantasies, sexual urges, or behaviors cause clinically significant distress or impairment in social, occupational, or other important areas of functioning.

C. The person is at least 16 years and at least 5 years older than the child or children in criterion A.

Note: Do not include an individual in late adolescence involved in an ongoing sexual relationship with a 12- or 13-year-old.

Specify if: **Sexually attracted to males**
Sexually attracted to females
Sexually attracted to both

Specify if: **Limited to incest**

Specify type: **Exclusive type** (attracted only to children)
Nonexclusive type

Som det fremgår skal der mindst være en aldersforskel på 5 år, og den voksne skal være over 16 år for at kriterierne for pædofili er opfyldt. Således vil en dreng på 16, der har et seksuelt forhold til en 13 årig pige ikke opfylde kriterierne for pædofili-diagnosen. Endvidere skal der være tale om et påtrængende ønske/behov, der påvirker den almindelige psykiske balance. Til forskel fra ICD 10 diagnosen, der principielt kun anvendes i forbindelse med en eksklusiv tiltrækning af børn, rummer DSM IV diagnosen mulighed for at kategorisere f.eks. incest-krænkere som pædofile også selvom barnet bruges som en substitut for en voksen – d.v.s. i tilfælde, hvor der ikke er tale om en eksklusiv tiltrækning.

De fleste pædofile er mænd, der ønsker seksuel kontakt med præpubertets børn – drenge eller piger. Nogle pædofile tiltrækkes af begge køn, mens andre udelukkende er tiltrukket af det ene eller det andet. De fleste er tiltrukket af drenge (mellem 7-10 år) og et mindretal af piger. Nogle pædofile har et ønske om at stimulere barnet seksuelt, andre ønsker principielt at blive stimuleret af barnet. Nogle vil blot exhibere, mens andre ønsker egentligt samleje. Nogle ønsker et langvarigt forhold, der bygges op trin for trin, mens andre drømmer om hurtige seksuelle kontakter med forskellige børn. Et fåtal, der imidlertid fylder meget i medierne, fascineres af tvang og sadistiske elementer i deres seksualitet med børn. I Holland, Belgien og her i landet har man set pædofile grupper, der sadistisk har udnyttet et eller flere børn. Ikke sjældent gælder det imidlertid, at den pædofile aldrig får praktiseret eller realiseret sine ønsker. I stedet

for bruger han sin fantasi i forbindelse med masturbation eller han stimuleres af børnepornografi eller kontakter på internettets chatrooms. Rossman (1979) har beskrevet et continuum af pædofile handlinger: »»Romantic man-boy games«, »Passionate games«, »Gay Homosexual games«, »chicken Queens«, *Platonic man-boy relationships, innocent horseplay, accidental horseplay, curious man-boy sex explorations, substitute pederasts*, »Greek Lovers«, *sports comrades, adventurers, sensual pederasts, viciously exploitative fetishist, sadists, etc.*«. Han skelner desuden mellem pædofile, der er »*monogamous vs. promiscuous, rough vs. affectionate, self affirmative vs. self negative, responsible vs. immoral, paternal vs. brotherly, platonic vs. self seeking, etc.*«. – Skadevirkningerne for barnet vil afhænge af varigheden og den nærmere karakter af det pædofile forhold. Pointen i Rossmans kategorisering er, at pædofili er mange forskellige ting og pædofile er lige så varierede i deres praksis, ønsker, lyster og behov, som alle andre mennesker. Et ikke uvæsentligt fællestræk er dog den tilbagevendende oplevelse hos pædofile om at »være på lånt tid« – den seksuelle attraktion har en begrænset tid, fordi barnet vokser. Derfor kan man kalde pædofili for den ulykkelige perversion.

Nedenfor er gengivet et par anonymiserede cases:

Case I

Anders 35 år gl. da han selv henvendte sig til sin egen læge mhp at få behandling for tilbagevendende perioder med depressioner og angst, hvilket han tilskrev sin (utilfredsstillende) pædofili. Han havde aldrig haft seksuel kontakt med et barn.

Anders masturberer jævnligt og har fantasier om at være sammen med en af de små piger, som han kender. Der er et romantisk islæt i hans fantasier – han ligger på en strand i solskin og de kilder hinanden med nogle græsstrå, det er varmt, og de har taget tøjet af. Han får jævnligt besøg af to 9 årige piger, hvor han kender moderen til den ene. Hun er interesseret i at få et forhold til Anders, hvilket han på ingen måde er. Han vil imidlertid gerne bevare kontakten med hende på grund af hendes datter, men har intet ønske om en tættere relation. Anders har fortsat kontakt med nogle af de piger, som han har kendt tidligere. Han korresponderer med dem og følger med i deres liv og udvikling. Disse piger opfatter Anders som en god ven og har angiveligt ingen (bevidst) indsigt i hans seksuelle motiver til forholdet.

Via en udenlandsk pædofil kontakt, som Anders mødte på en ferie-rejse, har han fået en korrespondance i gang med en nu 13 årig pige. Han har korresponderet med hende i nogen år, og tonen er blevet stadigt mere seksualiseret, således at hun nu angiveligt skriver om sin seksuelle lyst til mænd, sine masturbations fantasier osv. (Når

Anders fortæller om brevenes indhold, kunne man få den tanke, at de var forfattet af en voksen pædofil mand.)

Anders har et arbejde, hvor han er meget alene. Han kører rundt med varer, som han afleverer til forretninger. Anders har kontakt med sin ældre mor og en søster. Faderen døde af sygdom, da Anders var ca. 15 år gammel.

Når bortses fra depression og angst er Anders godt tilfreds med livet. Han ønsker ikke at ændre sine seksuelle følelser eller fascination af små piger. Han er imidlertid interesseret i at komme af med sin angst og depression samt forstå, hvorfor han har det, som han har det. Han har altid været glad for små piger og taler varmt om en skoleveninde han havde fra 2.kl. til han forlod skolen med realksamen. Har ikke haft nogen traumatiske oplevelser og beskriver sin barndom som »stille og rolig«.

Case II

Bent er 52 år gammel, da han fra en socialforvaltning henvises på grund af »problemer med børnesex«. Han er blevet presset til behandling for sine pædofile tendenser og er blevet truet med politianmeldelse, hvis ikke han følger behandlingen. Baggrunden er, at forældrene til en dreng, som Bent har haft et seksuelt forhold til, har anmeldt ham. Bent fortæller, at han »altid har været seksuelt optaget af drenge, der helst skal være omkring 10 år«. Han føler, at han er styret af sine pædofile fantasier og lyster, han er konstant på ud-kik efter drenge, som han forsøger at få et fortrolighedsforhold til. Specielt spinkle, lyshårede drenge appellerer til ham. Han møder dem dels i svømmehallen (saunaen), dels i forbindelse med sit arbejde som pædagogmedhjælper. Kontakten opstår ved at Bent forsigtigt nærmer sig dem. Han indleder en samtale med dem og finder ud af deres interesser, som han så udnytter til at få en endnu tættere relation. Enkelte drenge har han inviteret hjem til computerspil, hvor han har fået fysisk kontakt – først af asexuel karakter, og senere i nogle tilfælde af seksuel karakter. Han giver udtryk for stor glæde ved disse kontakter og nævner, at »drengenes spontanitet og direkte« stimulerer ham. Han mener, at han på drengenes øjne kan se, om de er interesserede i sex. I mange år har han haft disse kontakter, og nævner at han flere gange er blevet opdaget uden at det har ført til politianmeldelse.

Bent er vokset op i en disharmonisk familie. Forældrene blev skilt, da han var 4 år, hvorfor han siden da levede alene med moderen der udviklede alkoholmisbrug og muligvis ernærede sig som prostitueret. Blev fjernet fra hjemmet og anbragt på institution som 8 årig og blev her seksuelt misbrugt af de ældre drenge. Efter puberteten var han »bange for at være homoseksuel«, men fandt senere ud af, at det

specielt var præpubertetsdrengene, der appellerer til ham. Har i perioder haft et større alkoholmisbrug.

Bent fremstiller sine pædofile interesser som udtryk for kærlighed og ser det som sin store ulykke, at forholdene til de drenge han er blevet forelsket i er relativt kortvarige: »når vi har fået et forhold i gang varer det højst et år eller to før drengene går i puberteten. Og så mister jeg lysten til dem....« Han er stærkt fordømmende overfor mediernes negative fremstilling af pædofile, og han tager meget skarpt afstand fra sadistisk udnyttelse af børn og fra pædofile grupper, der udveksler børn.

Omtale af de to cases i dagspressen frabedes venligst

De to cases er eksempler på egentlig pædofili. Imidlertid foregår der mange seksuelle handlinger imellem voksne og børn, der ikke udspringer af pædofili. En del incestkrænkerer er ikke specielt tiltrukket af børn, men begår overgreb imod disse som »erstatning« for seksuelle relationer til voksne. Dynamikken i forbindelse med incestkrænkelser er således en anden end ved pædofili.

Groth & Birnbaum (1979) skelner imellem heteroseksuelle pædofile og homoseksuelle pædofile. Karakteristisk for den homoseksuelle pædofile er en *fiksering* af den infantile seksualitet og dermed en eksklusiv tiltrækning til drenge. I modsætning hertil mener forfatterne, at en del heteroseksuelle pædofile også tiltrækkes af voksne kvinder, hvorfor de ser den seksuelle tiltrækning til præpubertetspiger som et *regressivt* træk.

De finder følgende karakteristika ved *homoseksuelle* pædofile forhold:

- mange, skiftende kontakter.
- samværet foregår sjældent i barnets hjem.
- drengenes gennemsnitsalder er 10 år.
- den pædofile er ikke seksuelt tiltrukket af ældre.
- den pædofile bor ofte alene.
- den seksuelle fascinationen af drenge begyndte i den pædofiles puberteten.
- socialt lever de ofte relativt stabilt.
- foretrækker samvær med børn frem for med jævnaldrende voksne.

Den *heteroseksuelle*, pædofile er karakteriseret ved følgende:

- relativt få partnere.
- forholdet til pigen er længerevarende (måneder/år).
- pigernes gennemsnitsalder er 8 år.
- den pædofile er også interesseret i pubertetspiger.
- den pædofile er ofte gift eller samlevende.
- tiltrækning til præpubertetspiger startede i barndommen.

– socialt er de mindre stabile (ofte uden arbejde, har alkoholmisbrug og lign.).

Udover pædofile der tiltrækkes af enten piger eller drenge, ses som nævnt en mindre gruppe, der tiltrækkes af begge køn. Ofte er disse pædofile psykisk afvigende og dårligt begavede. Pædofile i denne gruppe er ofte mindre kritiske – »det er lige meget om det er en pige eller en dreng« – og mere impulsive i deres seksualitet

De nævnte diagnostiske refleksioner berører ikke den pædofiles psykodynamik. Selvom den pædofile adfærd kan synes ens, er det vigtigt at skelne mellem *egentligt perverse pædofile*, der er karakteriseret ved en eksklusiv tiltrækning til børn samt en afvigende personlighedsstruktur, hvis balance er afhængig af perversionens udlevelse, og *pædofile symptomer*, der kan aktiveres af indre stress og konflikter. Ofte vil de sidstnævnte også i ikke belastede tilstande huse pædofile fantasier. Endelig kan man se *intermitterende pædofile impulser*, der ligeledes kan resultere i seksuelle overgreb på børn. De intermitterende pædofile impulser er sædvanligvis egodystone, mens det modsatte gør sig gældende ved den egentlige perversion.

Teorier om pædofili

I forsøg på at finde årsagerne til seksuelle overgreb mod børn, kan man anlægge tre principielt forskellige forklaringer. 1) Man kan fokusere på krænkeren og finde årsagerne i hans personlighed. 2) Man kan undersøge det sociale miljø og der finde belastningsfaktorer som dårlig uddannelse, manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, problemer i familien, der påvirker såvel barnet som krænkeren. 3) Endelig kunne man anlægge et samfundsmæssigt fokus, hvilket er gjort af blandt andre Brückner (1976), der betragter vold og andre overgreb mod børn som en konsekvens af det moderne samfunds rationalitet (jf. desuden Harder, 1999). – Jeg skal i det følgende fokusere på pædofili som en perversion – d.v.s. som et udtryk for den enkeltes personlighedsforvaltning og -patologi. Der er imidlertid skrevet påfaldende lidt om pædofili og som Mohr et al. (1964) skriver, så gælder det, at » *there is an inverse ratio between the importance of a deviation and the amount of literature available*«. Enkelte forfattere har berørt emnet, men størstedelen af den psykoanalytisk baserede viden stammer fra ekstrapolationer fra generelle teorier om perversioner.

Som bekendt beskrev Freud sine teorier om perversioner i Tre afhandlinger om seksualteori (1905), og her er der blot enkelte referencer til pædofili. Både pædofili og zoofili forklarer han som udslag af »*enkelt stående forvildelser*«:

»... kun undtagelsesvis er børn de eneste seksuelle objekter, for det meste opnår de denne rolle, når et individ p.g.a. fejhed og impotens vender sig imod et sådan surrogat, eller når en impulsiv (uopsættelig) drift ikke har mulighed for straks at bemægtige sig et mere egnet objekt. ...« (Freud 1905).

I visse tilfælde, hvor børn er substitutter, snarere end det egentligt foretrukne seksualobjekt, kan man finde sværere psykopatologi, men dette er ikke altid tilfældet. Freud påpeger, at misbrug af børn ofte sker lejlighedsvis, og når man finder flere krænkere »blandt lærere og plejepersoner« det det fordi »der for dem byder sig den bedste lejlighed dertil« (Freud 1905).

Det lejlighedsvis seksuelle misbrug af børn beror snarere på en regression til en infantil, pervers seksualitet end på en egentlig fiksering. Fenichel (1945) skriver, at uløst ødipal konflikt kan ligge bag de seksuelle perversiteter – og herunder pædofili. P.g.a. det ødipale forbud er krænkeren ude af stand til at indgå i et heteroseksuelt, alderssvarende forhold da dette ville reaktivere kastrationsangst. Derfor regredierer han til en tryggere, og udviklingsmæssigt mere primitiv form for seksualitet: »Children are weak and remain approachable when other objects are excluded through anxiety« og Fenichel konkluderer, at »kærlighed« til børn er baseret på et narcissistisk objektvalg (ibid.). I den tidlige psykoanalyse er det imidlertid ikke klart, *hvorfor* personen netop bliver pædofil. Freud antyder, at præferencen for en bestemt afvigende seksualitet generelt er et produkt af »seksuelle indtryk... fra den tidligere barndom«, og påpeger, at ubevidste »symbolske tankeassociationer« kan ligge bag erstatingen af et konventionelt seksualobjekt med et afvigende (Freud 1905). Et eksempel på en sådan proces ligger i hans analyse af fodfetichisme, som baserer sig på en symbolsk ækvivalent af fod og (moderens) penis (Freud, 1927). I en artikel fra 1927 gennemgår Cassity imidlertid den hidtige litteratur om pædofili (inklusive Krafft-Ebing, Havelock Ellis, Bleuler, Stekel og Hadley). Han har selv behandlet fire pædofile patienter med psykoanalyse og anfører på dette grundlag to ætiologiske forhold. 1) et tidligt tab af moderbrystet og 2) undgåelse af kastrationsangst ved at vælge et kærlighedsobjekt, der ligner en selv. Han refererer her til det narcissistiske objektvalg, som også Fenichel peger på (Fenichel 1945).

Storr (1964) har i sin bog *Sexual Deviation* et kapitel om pædofili. Han går ind for, hvad man kan kalde »substitutionsteorien«, idet langt de fleste relationer mellem børn og voksne hænger sammen med, at den voksne ikke magter en alderssvarende relation. Han skriver, at »the man who suffers from pedophilia as a true deviation does not do so from excess of sensuality, but rather because he has been unable to find sexual satisfaction in an adult relationship. It is not from superfluity of lust, but rather because of a timid inability to make contact with contemporaries,

that a man generally finds that children form the focus of its sexual interest« (Storr 1964, p. 102).

Specielt følelsen af mindreværd og et dertil relateret behov for at dominere er vigtige komponenter i den manglende evne til at etablere alderssvarende kontakter. Børn opleves af den pædofile som mindre truende, mindre dominerende og ofte mere kærlige i deres kontakt. Storr påpeger endvidere, at der kan være et element af identifikation med barnet hos den homoseksuelle pædofile. »*In loving a boy, a man may be admiring the boy he would like to have been or actually was*« (Ibid.). Frasers (1976) ser pædofili som et resultatet af en *narcissistisk inversion*. Den potentielt pædofile mangler genuin kærlighed og impati fra sin mors side og faderen er fraværende eller af andre grunde utilgængelig som et positiv identifikations objekt. I forbindelse med den ødipale konflikt har barnet således ingen positive identifikations objekter. Derfor vælger barnet sig selv som kærlighedsobjekt: »*he narcissistically remains in love with a child he then was. This is impossible so he must project his love on to other children at similar age to his lost child, who thus become love-object for him*« (Fraser, 1976).

Kraemer beskriver ligeledes i *The Forbidden Love* (1976) pædofili som et produkt af et narcissistisk forhold mellem mor og barn: »*The mother loves herself excessively, regards the child as an extension of herself, and the child then is a recipient of excessive love and acquires a narcissistic attitude.*« Den pædofiles kærlighed til barnet er med andre ord narcissistisk – det vil sige et udtryk for kærlighed til sig selv, men igennem en anden. Han citerer en typisk pædofil udtalelse: »*The children I am drawn to are usually very pretty. They invariably reminds me of myself as a child*« (Ibid.).

Pointen er således, at den pædofile giver barnet den kærlighed og de følelser, som han selv har manglet som barn.

På baggrund af en detaljeret caseanalyse peger Bell & Hall (1976) på en række faktorer, som ligger bag udviklingen af pædofili: Kastrationsangst, manglende aggression, kønsidentitetsforstyrrelser, dependens i forhold til moderen samt et dårligt forhold til faderen. Men det vigtigste i deres case er den pædofiles barnlige funktionsniveau: Hans pædofile aktiviteter »...*can best be understood as the expression of an inadequate infantile personality... a continuation of his childhood preoccupations and conducted from a child's point of view.*« (Bell & Hall, 1976) – beskrivelsen af det umodne og barnagtige i den pædofiles adfærd går igen hos flere teoretikere.

Omvendingen af barndommens passive position til en aktiv hos den voksne, hvor den voksne pædofile *aktivt* giver barnet den kærlighed, som den pædofile som et hjælpeløst passivt barn selv manglede, er centralt hos Stoller (1976). Stollers teori går ud på, at den perverse iscenesætter forbudte, seksuelle fantasier i et scenario bygget op omkring ubevidste barndomskonflikter. I et symbolsk reparationsforsøg vender den perverse

sin barndoms passive afmægtighed til aktiv handlen. Dette er et eksempel på, at ikke-seksuelle elementer indgår i den voksnes seksualitet. Perversionens funktion er at genskabe den narcissistiske balance og seksualiteten bliver herved et forsvar imod angst, kønsidentitetsproblemer, insufficiensfølelse etc. Pointen er, at »*the hostility in perversion takes form in fantasy of revenge hidden in the actions that take up the perversion and serves to covert childhood trauma to adult triumph*« og han fortsætter »... *there is always a victim*« (Stoller, 1976). Den perverse udlever således sine barndomsstraumer, men i en aggressivt farvet, seksualiseret form. Stoller har ikke direkte appliceret sin teori på pædofili, men ifølge denne skulle den pædofiles grænseoverskridende seksuelle adfærd i forhold til børn kunne ses som en symbolsk reparation af egne barndoms krænkelser. Nu er den voksne pædofile ikke længere et passivt, afhængigt barn, der er udleveret til andres forgodtbefindende, men derimod en aktiv, potent voksen, der kan herske over barnet (eventuelt kamoufleret som kærlighed og omsorg).

Stollers teorier finder støtte i undersøgelser og kliniske erfaringer, der viser at voksne krænker ofte selv er blevet krænket i deres barndom, f.eks. Hildebrand & Gregersen (1994).

Rosen (1979) har ligeledes beskæftiget sig med perversioner som »*regulators of self esteem*« og fremfører den hypotese, at den perverse seksuelle acting out er forudgået af traumatisk og belastende ydre livsbegivenhed, som har påvirket selvbilledet. Dette opleves som »*humiliation... been humbled og lowered in position haven a lowered sense of self esteem*« (Rosen, 1979). Den pædofiles handlinger eller fantasiaktiviteter skulle således afspejle en skrøbelig selvfølelse og måske endda en akut oplevelse af selvtab. For at »reparere« på dette, vil den pædofile da enten udøve magt forklædt som seksualitet eller forelskelse overfor et barn (Stollers teori) eller give barnet den kærlighed og omsorg, som den pædofile selv som barn har manglet (Storrs, Frasers og Kraemers teorier). Forskellene ligger i betoningen af det aggressive, der ligger i Stollers teorier om »*..erotisation of hatred*«.

Den amerikanske psykoanalytiker Socarides (1988) fokuserer på de internaliserede objektrelationer som det centrale i den perverse personlighedsstruktur. Han mener således ikke, at den perverse seksualitet konstitueres af en afvigende libido, men af en afvigende personlighed: »*In other words, the central conflict of the pervert is an object relations one rather than a structural one involving the three agencies of the mind*«. Socarides mener desuden, at den perverse personlighedsmæssigt er organiseret på et prædipalt niveau: den perverse har en prædipal deficitproblematik og perversionen har til funktion at kompensere for denne udviklingsdeficits. Når den pædofile forelsker sig i et barn, er han ifølge Socarides både det »elskede barn« (via en narcissistisk identifikation med barnet) og den »elskende moder«. Hermed får den pædofile bear-

bejdet sin separationsangst: han er både »...*the loved object*« (barnet) og »...*the mother*«. Med inkorporeringen af den præødipale moder har han et effektivt forsvar imod separationsangst.

Afslutning

De nævnte psykoanalytisk orienterede teorier er alle meget abstrakte og således fjernt fra den pædofiles egen selvforståelse. I den pædofile subkultur er der en klar intention om at »*af-patologisere*« pædofili – dvs. indskrive seksuel kærlighed mellem voksne og børn i det normales orden (jf. f.eks. *Forbrydelse uden offer – en bog om pædofili*). Denne bestræbelse støttes af en række forskere, der har undersøgt både pædofile og børn, der har eller har haft seksuelle erfaringer med voksne (jf. f.eks. Sandfort 1982). Fra denne vinkel anføres det ofte, at den pædofiles problemer og psykiske vanskeligheder skyldes det omgivende samfunds intolerance og fordømmelse. Samtidig vurderes selve det seksuelle forhold som harmløst, og de lidelser man kan finde hos børn, der har eller har haft seksuelle forhold til pædofile, tilskrives ligeledes samfundets negative holdning.

Der er således to fundamentalt forskellige holdninger til pædofili: en ser pædofili som udtryk for patologi og overgreb mod børn, mens en anden ser det som udtryk for overskud og genuin kærlighed til børn. De to perspektiver resulterer ofte i uforsonlige debatter og gensidig mistæneliggørelse. Vi bevæger os i et mineret felt, når talen er om pædofili – og debatten bliver let hidsig. Både her i landet og i USA har man set voldsomme sanktioner overfor forskere eller fagfolk, der ikke entydigt er fordømmende overfor pædofili, og alene det, at interessere sig for børns seksualitet opfattes flere steder som suspekt. Som Gunter Schmidt (1999) skriver, så bevæger vi os på en smal knivsæg mellem »...*Verharmlosung und Katastrophierung*«, og begge holdninger er lige destruktive for udforskningen af pædofili og børns seksualitet. Der er givetvis både børn og voksne, der har seksualiserede kærlighedsforhold, uden at det er udtryk for eller medfører psykisk lidelse, men der er også mange børn og pædofile, der har store psykiske problemer som følge af seksuelle forhold og derfor har behov for professionel hjælp. Det er vigtigt, at vi i vores solidaritet med den svage part (barnet) ikke glemmer, at den voksne ikke blot er en ond krænker, men et menneske, der også har brug for hjælp. I en artikel om pædofili refererer Hammerbrink (1999) til en udtalelse fra en politimand, der udtrykker skismaet mellem på den ene side at se den pædofile som en ondsindet forbryder og på den anden som et lidende medmenneske: »*Man jager et bæst – men man fanger et menneske*«.

Selvom pædofili og seksuelle overgreb mod børn i vores kultur skaber voldsomme reaktioner, skal man ikke glemme, at man ikke kan komme

pædofili til livs ved at fordømme og straffe. Den pædofile er ofte i lige så høj grad som barnet et offer – et offer for sine egne lyster og indre kaos.

REFERENCER

- BELL, A.P. & MALL, C.S. (1976): The personality of a child molester. In: Weinberg, M.S. (ed.) *Sex Research Studies from the Kinsey Institute*. Oxford. Oxford Uni. Press.
- BRÜCKNER, P. (1976): *Kapitalismens socialpsykologi*. København. Hans Reitzels Forlag.
- BULLOUGH, V.L. (1990): *History in adult human sexual behavior with children and adolescents in Western societies*. In: Feierman, J.R. (ed.) (1990): *Pedophilia: biosocial dimensions*. New York. Springer-Verlag.
- CASSITY, J.H. (1927): Psychological considerations of pedophilia. *Psychoanalytic Review*, 14: 189-209.
- COOK, M. & HOWELLS, K. (1981): *Adult Sexual Interest in Children*. London. Academic Press. A subsidiary of Harcourt Brace Jovanovich, Publishers.
- FENICHEL, O. (1945): *The Psychoanalytic theory of neuroses*. London. Routledge & Kegan 1971.
- FORFATTERKOLLEKTIVET TROBRIANDERNE (1986): *Forbrydelse uden offer – en bog om pædofili*. København. Tiderne Skifter.
- FRASER, M. (1976): *The Death of Narcissism*. London. Secter & Warburg.
- FREUD, S. (1905): *Tre afhandlinger om seksualteorien*. København. Hans Reitzels Forlag 1973.
- FREUD, S. (1927): Fetishism. In *Standard Edition XXI*. London. Hogarth 1970.
- GIDDENS, A. (1992): *Intimitetens Forandring*. København. Hans Reitzels Forlag.
- GOLL, O. & HARDER, M. (1986): *Handling eller mishandling? – forebyggelse af og indgriben i mishandling af børn*. Aalborg. Aalborg Universitetsforlag.
- GROTH, AN. & BIRNBAUM, HJ. (1979): *Men who rape: the psychology of the offender*. New York. Plenum.
- HAMMERBRINK, T. (1999): *Man jager et bæst – men man fanger et menneske*. In ANDREASEN, J. *Pædofili... om seksuelt misbrug af børn og unge i samfundets institutioner*. København. Frydenlund.
- HARDER, M. (1999): *Truede Børn – i fortid, nutid og fremtid*. København. Det Kriminalpræventive Råd.
- HERTOFT, P. (1987): *Klinisk sexologi*. København. Munksgaards Forlag.
- HILDEBRAND, E. & GREGERSEN, C. (1994): *Drenge og seksuelle overgreb*. København. Hans Reitzels Forlag.
- KRAEMER, W. (1976): *The Forbidden Love. The Normal and abnormal Love of Children*. London. Sheldon Press.
- KRAFFT-EBING, R. (1886): *Psychopatia sexualis* (12th ed). New York. Rebman 1912.
- MCCONAGHY, N. *Pedophilia: a review of the evidence*. Australian and New Zealand Journal of Psychiatry 1198; 32:252-265.
- MOHR, J.W., TURNER, R.E. & Jerry, M.B. (1964): *Pedophilia and Exhibitionism*. Toronto. University of Toronto Press.
- NIELSEN, B.G. (1991): *Seksuelle overgreb mod børn i familien – et offerperspektiv på straffesystemet*. Aarhus. Aarhus Universitetsforlag.
- ROSEN, I. (red.) (1979): *Sexual Deviation* Sec. edit., Oxford University Press.
- ROSSMAN, P. (1979): *Sexual Experience between Men and Boys*. New York. Association Press.

- SCHMIDT, G. (1967): Über die Tragik pädophiler Männer. *Zeitschrift für Sexualforschung* 12: 133-39.
- SANDFORT, T. (1982): *The Sexual Aspect of Pedophile Relations*. Amsterdam. Pan/Spartacus.
- SOCARIDES, C.W. (1988): *The Preoedipal Origin and Psychoanalytic Therapy of Sexual Perversion*. Madison, Connecticut: International Universities Press.
- STOLLER, R. (1999) : *The Erotic form of Hatred*. USA. The Harvest Press.
- STORR, A. (1964): *Sexual Deviation*. Middlesex. Penguin Books Ltd., Harmondsworth.
- VANGGARD, T. (1969): *Phallos*. København. Gyldendal.